

חק לישראל – פרשת בלק יום א'

הקריאה שלו היתה ולהגותו שהיה פוסק לו ממון הרבה: עם יאל ממזרים – ואם תאמר מה מזיקך: הנה כסה את עין הארץ – סיחון ועוג שהיו שומרים אותנו עמדו עליהם והרגום: והוא יושב ממלי – חסר כתיב קרובים הם להכריתני כמו (תהלים קיח) כי אמילם:

(ו) נכה זו – אני ועמי נכה זהם. ד"ר לשון משנה הוא (במד"ר) מנכה לו מן הדמים לחסר מהם מעט: כי ידעתי וגו' – ע"י מלחמת סיחון שעזרתו להכות את מואב:

(ה) פתורה – כשולחני הזה שהכל מריצין לו מעות כך כל המלכים מריצין לו אגרותיהם ולפי פשוטו של מקרא כך גם המקום (סם):
ארץ בני עמו – של בלק – (סם) משם היה וזה היה מתנבא ואומר לו עתיד אתה למלוך. וא"ת מפני מה השרה הקב"ה שכינתו על גוי רשע כדי שלא יהא פתחון פה לאומות לומר אלו היו לנו נביאים חזרנו למוטב העמיד להם נביאים והם פלגו גדר העולם שנתחלה היו גדורים בעריות וזה נתן להם ענה להפקיר עצמן לזנות: לקרא לו – (סם)

נביא – מיכה פרק ה' ו'–יא'

(א) וְהָיָה שְׂאֵרֵי יַעֲקֹב בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים פְּטַל מֵאֵת יְהוָה פְּרֹבִיבִים עָלַי עֵשֶׂב אֲשֶׁר לֹא יִקְוֶה לְאִישׁ וְלֹא יִיחַל לְבִנֵי אָדָם: (א) ויהי שארא דבית יעקב בגו עממין סגיאין כטלא קדם יי וברסי מלקושא די על עסבא די לא מוריד לאנשא ולא מכתר לבר אנשא:

(ב) וְהָיָה שְׂאֵרֵי יַעֲקֹב בְּגוֹיִם בְּקֶרֶב עַמִּים רַבִּים פְּאֲרִיָּה בְּבַהֲמוֹת יַעַר בְּכַפְרֵי בְּעֲדָרֵי צֶאֱן אֲשֶׁר אִם עֶבֶד וְרִמְס וְטָרַף וְאִין מְצִיל: (ב) ויהי שארא דיעקב בעממיא בגו עממין סגיאין כאריא בבעירא בחורשא וכליתא בעדרי ענא דאם יעדי וירמוס ויקטול ולית די משיזיב:

(ג) תָּרַם יָדָה עַל צְרִיָּה וְכָל אֵיבֵיהּ יִפְרְתוּ: (ג) סגי מבכך תתקיה ידך ישראל על סנאך וכל בעלי דבכך ישתיצון:

(ד) וְהָיָה בַיּוֹם הַהוּא נָאֵם יְהוָה וְהִכְרַתִּי סוּסֵיהּ מִקְרָבָהּ וְהִאֲבַדְתִּי מִרְכַּבְתֶּיהּ: (ד) ויהי בעדנא ההיא אמר יי ואשיצי סוסות עממיא מבינך ואוביד רתיכיהון:

(ה) וְהִכְרַתִּי עָרֵי אֲרָצָהּ וְהִרְסֹתִי כָּל מִבְּצָרֶיהּ: (ה) ואשיצי קרוי עממיא מארעך ואפגיר כל כרכיהון תקיפא:

(ו) וְהִכְרַתִּי כְּשָׁפִים מִיַּדָּהּ וּמְעוֹנָנִים לֹא יִהְיוּ לָהּ: (ו) ואשיצי חרשין מבינה ומעננין לא יהון לך:

רש"י

כשנשא את הטורף למענותיו שצביל גורותיו ולצאותיו:

(ט) והכרתי סוסים – היא עזרת מזרים שאתם נשענים עליהם להמציאכם סוסים:

(י) והכרתי ערי ארץ – ולא תצטרך לערי מצרכ:

(ו) כטל מאת ה' – שאין צא לעולם ע"י אדם ולא יבקשו פני אדם עליו כך לא יקוה ישראל לעזרת איש כי אם זה:

(ז) כאריה צבהמות יער – כך יהי מלכם שליט בכל. ורמס וטרף – רמס היא דריסת הארי כשהוא רעב ואוכלו במקומו וטרף הוא

חק לישראל – פרשת בלק יום א'

כתובים – תהילים פרק ג' ז' – ט' פרק ד' א' – ג'

- (ז) לא אִירָא מִרְבָּבוֹת עִם אֲשֶׁר סָבִיב שְׁתוּ עֵלַי: (ז) לא תרחל ממצותא דעם דחזור חזור אתכנשו עלי:
 (ח) קוּמָה יְהוָה הוֹשִׁיעֵנִי אֱלֹהֵי בְּיָהּ הִכִּיתָ אֶת כָּל אִיְבֵי לְחֵי שְׁנֵי רְשָׁעִים שִׁבְרָתָ: (ח) קום יי פרוק יתי אלהי ארום מחית כל בעלי דבבי על ליסתון ככי רשיעי תברת:
 (ט) לִיהוָה הִישׁוּעָה עַל עַמּוֹךְ בְּרִכְתּוֹךָ סֵלָה: (ט) מן קדם יי פורקנא על עמך ברכתך לעלמין:
 (א) לִמְנַצֵּחַ בְּנִגְיֹנוֹת מְזֻמּוֹר לְדָוִד: (א) לשבחא על חנגיתא תושבחתא לדוד:
 (ב) בִּקְרָאֵי עֲנֵנִי אֱלֹהֵי צְדָקִי בַּעַר הַרְחִבְתָּ לִּי חֲנֻנִי וְשָׁמַעַתְּ תַּפְלָתִי: (ב) בעדן עלותי קבל מני אלוה צדקותי בעידן עקתא אפתיתא לי חוס עלי וקבל עלותי:
 (ג) בְּנֵי אִישׁ עַד מָה כְּבוֹדִי לְכַלְמָה תֶּאֱהָבוּן רִיק תִּבְקָשׁוּ כָזָב סֵלָה: (ג) בני נשא מטול מה איקרי לאתכנעותא תרחמין סרקותא תבעון כדיבותא לעלמין:

רש"י

- (ז) שחו – לשון שאיה גאטירנ"ט בלעז ויש אומרים שחו כמו שמו כמו (שמות י) למען שיתי אותתי:
 (ח) כי הכית את כל אויבי לחי – מכת בזיון היא כד"א (איכה ג) יתן למכהו לחי, (מיכה ד) בשצט יכו על הלחי, ומ"א מכת הפה כד"א (שמואל ב יז) וילו אל ביתו ויחנה. שני רשעים – גבורתם:
 (ט) לה' הישועה וגו' – עליו להושיע את עבדיו ואת עמו ועל עמו מוטל לכבד ולהודות לו סלה:
 (א) למנצח בנגינות – מזמור זה יסד דוד שיאמר ויהי בני לוי המנצחין בנגינות צסיר על הדוכן, לשון נאח נפל במתחזקים בעבודה כענין שנא' (עזרא ג) יעמדו הלויים מן עשרים שנה ומעלה לנאח על מלאכת בית ה':
- (ב) בלתי חנני ושמע תפלתתי – בני אברהם ילחק ויעקב הקרוים איש, באברהם נאמר (בראשית כ) השב את אשת האישי, בילחק נאמר (בראשית כד) מי האישי הלזה ביעקב נאמר (בראשית כה) אישי חס. עד מה כבודי לכלימה – עד מתי אתם מבזים אותי (שמואל א' כב) הראיתם את בן ישי, (שמואל א' כה) מי דוד ומי בן ישי, (שמואל א' כב) בזכות בני עם בן ישי, (שמואל א' כ) כי בחר אתה לבן ישי, אין לי חס. תבקשו כזב – תרדפו למאור כזבים כגון הזיפים שמלשנים עלי ולי היו מראים שלום וכיוצא בהם דילטורין שהיו בימי שאול (שמואל א' כג) הלוא דוד מסתתר בגבעת החכילה וכן הרבה:

משנה – שביעית פרק ז'

- (א) כָּלֵל גָּדוֹל אָמְרוּ בְּשִׁבְעִית, כָּל שֶׁהוּא מֵאֲבֵל אָדָם וּמֵאֲבֵל בְּהֵמָה וּמִמִּין הַצּוֹבְעִים וְאִינוּ מִתְקִיִּים בְּאֶרֶץ, יֵשׁ לוֹ שְׁבִיעִית, וְלִדְמִיו שְׁבִיעִית, יֵשׁ לוֹ בַּעוֹר וְלִדְמִיו בַּעוֹר. וְאִיזָה. זֶה עֵלָה הַלּוֹף הַשּׁוֹטָה, וְעֵלָה הַדְּנֵדְנָה, הָעֵלְשִׁין, וְהַפְּרִישִׁין, וְהַרְגִּילָה, וְנֶזֶץ הַחֶלֶב. וּמֵאֲבֵל בְּהֵמָה. הַחוֹתִים וְהַדְּרָדְרִים. וּמִמִּין הַצּוֹבְעִים. סְפִיחֵי אֶסְטִיס, וְקוֹצָה. יֵשׁ לָהֶם שְׁבִיעִית וְלִדְמִיהֶן שְׁבִיעִית, יֵשׁ לָהֶם בַּעוֹר וְלִדְמִיהֶן בַּעוֹר:

חק לישראל – פרשת בלק יום א'

נינהו, כרישי גינה וכרישי שדה, וכרישי שדה אלטריך לאשמועינן: הרגילה – הם חלוגלוגות ובלע"ז בירדולג"ש: ונך החלב – פרחים לבנים כחלב. פירוש אחר, עשב הוא, כשנחתך יולא ממנו חלב: החוחים והדרדרים – מיני קואים הן: אסטים – הוא שזובעין זו כמין תכלת וקורין לו בערבי נ"ל וקוארים אוחו והוא לומח ודומה לספית, לכך קורוהו התנא ספיחי אסטים: וקואה – מין ממיני הצבעים, יש אומרים שהוא אלענפ"ר בערבי: יש להן שביעית – קדושת שביעית נוהגת בהן, שלא להפסידם ושלא לעשות בהם סחורה: ויש להם זיעור – כשיגיע זמן הזיעור כריך לזערם ולקמן צפנים מפורקים דיני הזיעור:

רע"ב – (א) ולדמיו שביעית – אם מכרן וקבל הדמים שלהן יש בדמיהן קדושת שביעית: יש לו זיעור – כשכלה לחיה חייב לזער: עלה הלוף השוטה – אלטריך למתני לוף שוטה משום דתנן צפרק צתרא דעוקאים עלה לוף שוטה אין מטמא טומאת אוכלין, סלקא דעתא אמינא הכי נמי לא ליחול עלייהו קדושת שביעית, קא משמע לן: הדלגה – בערבי נענ"ע, ובלע"ז מינטו"א: העולשין – תרי גווי עולשין הן, עולשי גינה ועולשי שדה, וצאר שנים דשכיחי עולשי גינה, עולשי שדה לא חשיבי אוכל, ואין מטמאין טומאת אוכלים, והכא קא משמע לן דצביעית דאין עולשי גינה מוויין, עולשי שדה חשיבי, ומטמאים טומאת אוכלים וצביעית נוהגת בהן: וכרישין – נמי תרי גווי

(ב) ועוד פלל אחר אמרו, כל שאינו מאכל אדם ומאכל בהמה, וממין הצובעין, ומתקיים בארץ, יש לו שביעית ולדמיו שביעית, אין לו בעור ואין לדמיו בעור. אי זהו. עקר הלוף השוטה, ועקר הדנדנה, והעקר בנין, והחלביצין, והבוכריה. וממין הצובעין, הפואה והרכפא, יש להם שביעית, ולדמיהן שביעית, אין להם בעור ולא לדמיהן בעור. רבי מאיר אומר, דמיהם מתבערין עד ראש השנה. אמרו לו, להן אין בעור, קל וחמר לדמיהן:

דמיהם מהצברים עד ראש השנה – הכי קאמר דמיהם כריך שיתבערו מן העולם קודם ראש השנה של שמינית. והוא הדין דהוי מצי למתני מהצברים אחר ראש השנה, שאם ישנו לאותן דמים בעולם אחר ראש השנה של שמינית חייב לזערם בקדושת שביעית: קל וחומר לדמיהן – ורבי מאיר סבר מחמיר אני בדמיהן יותר מבהן עלמן דפרי עלמו מנכר ולא אחי למעבד ביה סחורה, אבל דמים לא מנכרי ואחי למעבד בהו סחורה. ואין הלכה כרבי מאיר:

רע"ב – (ב) עיקר – שורש: עקר בנין – רבותי מפרשים עשב הגדל אלל הדקל. ואני שמעתי שהוא עשב שעלים שלו דומות לעקרב: והחלצין – השרשים של נץ חלב האמור למעלה: הבוכריה – קורין לו בערבי כנג"ר: הפואה – בערבי פו"א ובלע"ז זרווי"א: הרכפה – שרשים שתחת הקרקע ושולקין אותן ושותין מימיהן, ומי שיש לו תולעים בצטנו מיחס: אין להם זיעור – לפי שמתקיימים בארץ ולא כלה לחיה מן השדה לפיכך אין כריך לזערם מן הבית:

(ג) קלפי רמון והנץ שלו, קלפי אגוזים והגלעינין, יש להם שביעית ולדמיהן שביעית, הצבע, צובע לעצמו, ולא יצבע בשכר, שאין עושים סחורה בפרות שביעית, ולא בבכורות, ולא בתרומות, ולא בנבלות, ולא בטרפות, ולא בשקצים, ולא ברמשים. ולא יהיה לוקח ירקות שדה ומוכר בשוק, אבל הוא לקט ובגו מוכר על ידו. לקח לעצמו והותיר, מתר למכרן:

חק לישראל – פרשת בלק יום א'

ואחד לאיסור הנאה. ואם תאמר הרי חמור הרי גמל וכוס ופרד, שאני הני לזמלאכתן הם גדילים ולא אסרו לעשות סחורה אלא בדבר העומד לאכילה, וכל דבר שאיסורו מן התורה אסור לעשות בו סחורה, אבל דבר שאיסורו מדבריהם אין אסור לעשות בו סחורה, אלא סתם יינן, דאף על גב לאסור מדבריהם אסור לעשות בו סחורה: ולא יהא לוקח – כלומר לוקט ומוכר בשוק, הנראה כסחורה. אבל כשצנו מוכר על ידו, פירוש בשבילו, אף על פי שהוא לקטן למכרן לא מוחזי כסחורה: לקח לעצמו – לאכול והותיר, מותר למכרן אפילו הוא עצמו:

רע"ב – (ג) והנך שבו – פרח שעל הפטמא: וקליפי אגוזים – כל הני טובעים בהן: והגלעינין – גרעיני פירות כגון הגרעינים שבזיתים שמוציאים מהן שמן, וגרעיני תמרים שראויין למאכל בהמה: טובע לעצמו – דכתיב לכם לכל לרכיכם: שאין עושין סחורה בפירות שביעית – ולציעה בשכר היינו סחורה: לא בצכורות ולא בתרומות – דלמא משהי להו לגביה ואתי זהו לידי תקלה ודוקא בצכור חי גזרו אבל שחוט שרי למוכרו אפילו מדרבנן ובלבד שלא ימכרו באטליז: ולא בנבלות ולא בטרפות – דמאחר דכתב רחמנא טמאים הם מה כריך לומר תו וטמאים יהיו לכם, אלא אחד לאיסור אכילה

(ד) לקח בכור למשתה בנו או לרגל לו, מתר למכרו. עדי חיה עופות ודגים שנגדמנו להם מינים טמאים, מתרים למכרו. רבי יהודה אומר, אף מי שנתמנה לו לפי דברו, לוקח ומוכר, ובבלבד שלא תהא אפנותו בקב. וחקמים אוסרין:

(כז), ופליג אתנא קמא דאמר אידי דווקא: נתמנה – נזדמן, לשון וימן המלך (דניאל א): וחקמים אוסרים – למי שאינו אידי ואפילו אין אומנותו בכך, וטעמייהו דרבנן הוא לפי שהאידיים שצריכים ליתן מס למלך מאומנותם התיירו להם למכור חיה עופות ודגים טמאים, כדי שיוכלו לפרוע למלך המס שעליהם, אבל שאר כל אדם לא. והלכה כר' יהודה:

רע"ב – (ד) לקח בכור – בעל מוס דמותר לזרים: מותר למכרו – ובלבד שלא ימכרו אלא בזמנים שקנה אותו שלא ישחקר בו: מותרין למכרן – דהא כתיב גבי נבילה (דברים יז) או מכור לנכרי הא לא אסרה תורה אלא לקיימן לעשות בהן סחורה, אבל בנזדמן מותר: ר' יהודה אומר אף מי שנתמנה – אף על פי שאינו אידי אלא שמא עופות טמאים, כמו כי יקרא קו כפור (שם)

(ה) לולבי זרדים והחרובין, יש להם שביעית ולדמיהן שביעית, יש להן בעור ולדמיהן בעור. לולבי האלה והבטנה והאטדין, יש להם שביעית, ולדמיהן שביעית, אין להם בעור ולא לדמיהן בעור. אבל לעליון, יש בעור, מפני שנושרין מאביהן:

ביעור, דאף על גב דלולבים אין נושרים ואין אני קורא בהם ולזהמתן ולחיה, כלה לחיה מן השדה כלה לזהמתן מן הבית, מכל מקום העלים נושרים הן ממקום חיבורן, ולענפים שהם מחוברים בו קרי אביהן, וכיון שהם נושרים יש להם ביעור:

רע"ב – (ה) לולבי זרדין – לולבי חילן ששמו זרדחא: לולבי האלה – לשון וכאלה וכאלון (ישעיה ו), בערבי באלו"ט ובלע"ז גלנד"י: בטנה – מלשון בטנים ושקדים, בלשון ערבי פאסת"ק: ואטדים – מין ממיני הקולאים שמוחמים בו גרעינים שחורים קשים והן נאכלים: אבל לעלים – של כל אלו, יש

(ו) הורד והכפר והקטף והלפתם, יש להם שביעית ולדמיהן שביעית. רבי שמעון אומר, אין לקטף שביעית, מפני שאינו פרי:

חק לישראל – פרשת בלק יום א'

על פי שלח נזכר במשנה: מפני שאינו פרי – ודינו כעצים לאין להם קדושת שביעית משום שהנחתן אחר זיעורן, והתורה אמרה לאכלה דומיא לאכילה שהנחתן וזיעורן שוה, ילאו עצים להנחתן אחר זיעורן, והנא קמא סבר דקטפו זה פריה. והלכה כרבי שמעון:

רע"ב – (ו) ורד – שזן: והכופר – הוא שקורים לו בערבי אלחנ"א. ויש אומרים שהוא זשם שקורין גרופול"י: והקטף – אילן אפסרמון: לוטם – תרגום לוט ולטום. יש אומרים שהוא לינוצר בערבי, פניולי"ש בלע"ז: יש להם שביעית ולדמיהם שביעית – והוא הדין דיש להן זיעור ולדמיהן זיעור ואף

(ו) ורד חדש שֶׁבִבְשׁוֹ בְּשֶׁמֶן יִשָּׂן, יִלְקֹט אֶת הַדָּרָה. וְיִשָּׂן בְּחֻדְשׁ, חֵיב בְּבַעֲוֹר. חֲרוֹבִים חֲדָשִׁים שֶׁבִבְשׁוֹ בֵּין יִשָּׂן, וְיִשְׁנִים בְּחֻדְשׁ, חֵיבִין בְּבַעֲוֹר. זֶה הַכֶּלֶל, כֹּל שֶׁהוּא בְּנוֹתָן טַעַם, חֵיב לְבָעֵר, מִיֵּן בְּשִׂאֵינוּ מִיֵּנוּ. וּמִיֵּן בְּמִיֵּנוּ, כֹּל שֶׁהוּא שְׂבִיעִית אוֹסֶרֶת כֹּל שֶׁהוּא בְּמִיֵּנָה, וְשֶׁלֹּא בְּמִיֵּנָה, בְּנוֹתָן טַעַם:

ילקט החרובין והיין מותר כמו צורד והכי תניא בהדיא בתוספתא: זה הכלל וכו' – בכל איסורים שצתורה מיירי דזכולן זמינו במשהו, ומין זשאינו מינו זנותן טעם. ואינה הלכה: השביעית אוסרת בכל שהוא זמינה – לאחר הבעור. אבל קודם הבעור אין זהם קדושת שביעית שיהא אסור להפסידה ולעשות זהם סחורה, עד שיהא זהם זנותן טעם זין זמינה זין שלח זמינה: ושלח זמינה – אפילו לאחר הבעור זנותן טעם:

רע"ב – (ז) ורד חדש שכבשו זשמן יזן – ורד של שביעית שכבשו זשמן של ששית ילקט את הורד קודם שיגיע זמן הבעור והכל מותר, אבל ורד של שביעית שכבשו זשמן של שמינית וכבר הגיע זמן הבעור של הורד, חייב לבער את הכל כדקתני סיפא דשביעית אוסרת מין זשאינו מינו זנותן טעם: וחרובין חדשים כו' – הכא מיירי זבא לשמות היין אחר זמן הבעור דזכך ענין חייב לבער. ואם לא נשתהו החרובים זין עד זמן הבעור,

גמרא – ברכות דף לט' ע"ב

איתמר הביאו לפניהם פתיתין ושלמין אמר רב הונא מברך על הפתיתין ופותר את השלמין ורבי יוחנן אמר שלמה מצוה מן המובחר אבל פרוסה של חטין ושלמה מן השעורין דברי הכל מברך על הפרוסה של חטין ופותר את השלמה של שעורין אמר רבי ירמיה בר אבא כתנאי תורמין בצל קטן שלם אבל לא חצי בצל גדול רבי יהודה אומר לא כי אלא חצי בצל גדול מאי לאו בהא קמיפלגי דמר סבר חשוב עדיף ומר סבר שלם עדיף היכא דאיכא כהן כולי עלמא לא פליגי דחשוב עדיף כי פליגי דליכא כהן דתנן כל מקום שיש כהן תורם מן היפה וכל מקום שאין כהן תורם מן המתקיים רבי יהודה אומר אין תורם אלא מן היפה אמר רב נחמן בר יצחק וירא שמים יוצא ידי שניהן ומנו מר בריה דרבינא דמר בריה דרבינא מניח פרוסה בתוך השלמה ובוצע תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק מניח הפרוסה בתוך השלמה ובוצע ומברך אמר ליה מה שמך אמר ליה שלמן אמר ליה שלום אתה ושלמה משנתך ששמת שלום בין התלמידים אמר רב פפא הכל מודים בפסח שמניח פרוסה בתוך שלמה ובוצע מאי טעמא לחם

חק לישראל – פרשת בלק יום א'

עוני כתיב אמר רבי אבא ובשבת חייב אדם לבצוע על שתי ככרות מאי טעמא לחם משנה כתיב אמר רב אשי חזינא ליה לרב כהנא דנקיט תרתי ובעע חדא רבי זירא הוה בעע אכולא שירותא אמר ליה רבינא לרב אשי והא קא מתחזי כרעבתנותא אמר [ליה] כיון דכל יומא לא קעביד הכי והאידינא קא עביד לא מתחזי כרעבתנותא רב אמר ורב אסי כי הוה מתרמי להו ריפתא דערובא מברכין עליה המוציא לחם מן הארץ אמרי הוואיל ואתעביד ביה מצוה חדא נעביד ביה מצוה אחריתי

רש"י על הגמרא

ידי מחלוקת של רב הונא ורבי יוחנן: מניח פרוסה תחת השלמה – ונמלאו שתייהן בידו, וזולע או משתייהן או מן השלמה: לחם עוני כתיב – ודרכו של עני בפרוסה, לפיכך כריך שיראה כזולע מן הפרוסה: אכולה שירותא – פרוסה גדולה שהיה די לו לכל הסעודה בשבת: ריפתא דערובא – שערבו זו אתמול ערובי חלכות:

פתיתין ושלמין אמר רב הונא – חס רבה מזכך על הפתיתין, ואם הפתיתין גדולים מן השלמין כריך לזכך עליהן: כחנאי – הא לאמרת פרוסה של חטין ושלמה של שעורין כו' תנאי היא: אכל לא חלי כלל גדול – ואף על פי שיש בו יותר מקטן שלם: במקום שיש כהן – ונותנו לו מיד: במקום שאין כהן – כריך לישראל שיניענו עד שימלא כהן ליחנו לו, וחלי כלל אין מתקיים: יולא ידי שניהן –

זוהר – בלק דף קצה' ע"ב

אבא פתח, (תהלים קב) תפלה לעני פי יעטוף וגו', תלת אינון דכתיב בהו תפלה. ואוקמוה מלה דא, (אבל מלה דא) חד הוה משה, וחד הוה דוד, וחד עני, דאתפליל בהו, ואתחבר בהו. ואי תימא, הא כתיב (חבקוק ג) תפלה לחבקוק הנביא, הא ארבע אינון. אלא חבקוק לאו בגין תפלה הוה, ואף על גב דכתיב ביה תפלה, תושבחתא והודאה איהו לקודשא בריה הוא, על דאחיא ליה, ועבד עמיה נסיון וגבורון, דהא בריה דשונמית הוה: אבל ג' אינון דאקרון תפלה. (תהלים ז) תפלה למשה איש האלהים, תפלה דא דלית כגיניה בבר נש אחרא. (תהלים פו) תפלה לדוד, תפלה דא איהי תפלה, דלית כגיניה במלכא אחרא. תפלה לעני, תפלה איהי מאינון ג'. מאן חשיבא מפלהו. הוי אימא תפלה דעני. תפלה דא, קדים לתפלה דמשה. וקדים לתפלה דדוד, וקדים לכל שאר צלותין דעלמא: מאי טעמא. בגין דעני איהו תביר לבא. וכתיב, (תהלים לד) קרוב יי לנשברי לב וגו'. ומספנא עביד תדיר קטטה בקודשא בריה הוא. וקודשא בריה הוא אצית ושמע מלוי. פיון דצלי צלותיה, פתח כל פוי דקיעיו, וכל שאר צלותין דקא סלקין לעילא, דחי לון ההוא מספנא תביר לבא, דכתיב תפלה

חק לישראל – פרשת בלק יום א'

לעני כי יעטוף. כי יתעטף מבעי ליה, מאי כי יעטוף. אלא איהו עביד עטופא לכל עלותין דעלמא, ולא עלין עד דעלותא דיליה עאלת: וקודשא בריה הוא אמר, יתעטפון כל עלותין, ועלותא דא תיעול לגבאי. לא בעינא הכא בי דינא דידונן ביננא, קמאי ליהו תרעומין דיליה, ואנא והוא בלחודנא. וקודשא בריה הוא אתיחד בלחודוי, באינון תורעמין, בההוא עלותא, דכתיב ולפני יי ישפוך שיחו. לפני יי ודאי: כל חילי שמיא שאלין אליו לאליו, קודשא בריה הוא במאי אתעסק, במאי אשתדל. אמרין, אתיחדא בתיאובתא במאנין דיליה, פלהו לא ידעו מה אתעביד מההוא עלותא דמסכנא, ומכל אינון תורעמין דיליה. דלית תיאובתא למסכנא, אלא כד שפיר דמעוי בתורעמו, קמי מלכא קדישא. ולית תיאובתא לקודשא בריה הוא, אלא כד מקבל לון, ואושדו קמיה ודא איהו עלותא, דעביד עטופא לכל עלותין דעלמא: משה עלי עלותיה, ואתעכב כמה יומין בהאי תפלה. דוד חמא, דכל פוין, וכל תרעי שמיא, פלהו זמינין לאפתחא למסכנא, ולית בכל עלותין דעלמא, דקודשא בריה הוא אצית מיד, פעלותא דמסכנא, פוין דחמי האי, עביד גרמיה עניא ומסכנא, פשט לבושא דמלכותא, וייתב בארעא כמסכנא, אמר תפלה. דכתיב, תפלה לדוד הטה יי אזנך ענני. ואי תימא אמאי. בגין כי עני ואביון אני. אמר ליה קודשא בריה הוא, דוד, ולאן מלכא אנת, ושליטא על מלכין תקיפין, ואת עביד גרמך עני ואביון. מיד אהדר עלותיה בגוונא אחרא, ושבק מלה דאביון ועני, ואמר שמרה נפשי כי חסיד אני. ועם כל דא פלא הוה ביה ברוד: אמר ליה רבי אלעזר, שפיר קאמרת:

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק י'

(ח) מי שטעה בימות הגשמים ולא אמר מוריד הגשם ולא מוריד הטל חוזר לראש ואם הזכיר הטל אינו חוזר ואם טעה בימות החמה ואמר מוריד הגשם חוזר לראש ואם לא הזכיר טל אין מחזירין אותו שאין הטל נעצר ואין צריך בקשה:
 (ט) מי ששכח שאלה בברכת השנים אם נזכר קודם שומע תפלה שואל את הגשמים בשומע תפלה ואם אחר שבידך שומע תפלה חוזר לברכת השנים ואם לא נזכר עד שהשלים כל תפלתו חוזר לראש ומתפלל שנייה:
 (י) טעה ולא הזכיר יעלה ויבא אם נזכר קודם שישלים תפלתו חוזר לעבודה ומזכיר ואם נזכר אחר שהשלים תפלתו חוזר לראש ואם היה רגיל לומר תחנונים אחר תפלתו ונזכר אחר שהשלים תפלתו קודם שיעקור רגליו חוזר לעבודה:
 (יא) במה דברים אמורים בחולו של מועד או בשחרית ובמנחה של ראשי חדשים אבל ערבית של ראש חדש אם לא הזכיר אינו חוזר:

חק לישראל – פרשת בלק יום א'

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאלי בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמואלה, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.